

Různé známkování

Paní učitelky Eliška, Fabiana a Lucie vyučují ve stejné škole. Ředitelka rozhodla, že ve třech paralelních devátých třídách budou učit dějepis. Po pololetním vysvědčení si někteří žáci stěžovali, že každá učitelka známkuje jinak a že je to nespravedlivé. Když se objevily i stížnosti ze strany rodičů, začala se paní ředitelka situací zabývat. Zjistila, že způsoby známkování jsou skutečně odlišné.

Fabiana je mladá, poněkud idealistická učitelka, protože věří, že podstatu vzdělávání vytváří upevnování učení žáků. Ve své třídě se spoléhá na sledování událostí v denním tisku a televizi a povzbuzování žáků, aby si udělali svůj vlastní individuální učební projekt. Fabiana se příliš nezabývá jednotlivými fakty, jako spíše osobním významem, který pochopení soudobých dějin může žákům přinášet. V tomto směru věří, že spočívá příslib dobrého občanství a autentické osobnosti žáka. Žáci jsou známkováni na základě esejů, které píšou o tématech, které si vybrali a podle zápisků z diskuzí ve třídě nad soudobými událostmi. Známkuje, protože musí známkovat, ale nemyslí si, že známkování je ve škole nějak zvlášť důležité. Mezi žáky se říká, že to je „dávačka“. V běžném roce asi 40 % jejích žáků dostane jedničku, a 30 % dvojku, zbytek dostane trojku. Čtyřku dává Františka jen ve vážných případech. Říká, že každý žák v její třídě může uspět. Stačí, když najde cestu do třídy. Podle jejího mínění mají žáci v pubertě dost problémů sami se sebou a nehodlá jim to příliš ztěžovat. Věřící, že žáci se při jejím způsobu vyučování včetně známkování nejen něčemu naučí, ale přispěje to i k budování jejich sebeúcty.

„Historické znalosti rozšiřují a prohlubují myšlení,“ mohlo by být mottem paní učitelky **Lucie**, která učí dějepis v 9. B. Je přesvědčená, že dějepis je velice důležitý pro porozumění světu, který jsme zdědili. Užívá učebnice obsahující primární prameny a pečlivě si připravuje každou vyučovací hodinu. Požaduje, aby žáci znali fakta o současné historii své země, a nesnáší tvrzení, která nejsou podložena fakty. Chce, aby žáci užívali historických událostí a dokumentů jako argumentů pro své tvrzení. Z tohoto úhlu pohledu musí dobré občanství být založeno na solidních znalostech a schopnosti kriticky myslet. Říká žákům, že bude známkovat jejich schopnost prezentovat správné argumenty pro jejich interpretaci historických událostí. Její zkoušení nespočívá v prověřování jednotlivých historických faktů. Spíše připravuje přísné a náročné písemky, které nutí žáky k přemýšlení. V pololetí dala tři jedničky, pět dvojek, osmnáct trojek, devět čtyřek a pět pětetek. Lucie tvrdí, že její testy jsou spravedlivým způsobem, jak zjistit schopnost žáků myslet. Má přezdívku „smrťák“.

Eliška zkouší každý rok nové vyučovací metody. Čerpá z odborné literatury i časopisů. Pro tento rok připravila téma Pražské jaro 1968 a propracovaný způsob hodnocení, aby získala velmi přesný obraz znalostí žáků. Již dříve zjistila, že přesná specifikace učebních cílů nepomáhá jen jí samotné, ale především jejím žákům, aby správně chápali, čemu se budou učit. Každý rok cítí, že se její vyučovací dovednosti zdokonalují. Jedinou věc na svém přístupu k výuce nikdy nemění, a to způsob známkování. Přiděluje totiž známky podle normálního rozložení Gaussovy křivky. V pololetí dala tři jedničky, deset dvojek, patnáct trojek, sedm čtyřek a tři pětky. Přesně podle znalostí, které získala na kurzu Statistika a školní hodnocení. Eliška používá jak eseje, tak testů vytvořených autory učebnic, aby zajistila pro své soudy bezpředsudečnost. Věří, že proporcionální přístup ke známkování přesně reflektuje výkon každého žáka ve srovnání s ostatními ve třídě. Eliška nemá žádnou přezdívku.

Zamyslete se nad těmito třemi přístupy k vyučování a známkování.

- Dáváte některému z nich přednost před ostatními? Proč?
- Vyžaduje každý vyučovací styl specifický druh hodnocení nebo může učitel užít jiný způsob hodnocení, aniž by to změnilo jeho vyučovací styl?
- Je tato situace spravedlivá vůči žákům v celém ročníku?
- Co byste dělali na místě paní ředitelky?